

Can Nadal

Lliçà de Vall

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Sector est del terme municipal. Barri del Pla. Carrer de can Nadal, s/n
Alçada: 107

Coordenades:

Latitud: 41.59
Longitud: 2.24993
UTM Est (X): 437484
UTM Nord (Y): 4604528

Classificació

Número de fitxa 08108 - 13
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Historicista Popular
Segle XVI-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Estat d'abandonament
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPA 29064
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 000313800DG30D0001TJ
Fitxes associades:
[Mina dels Set Socis](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, probablement d'origen medieval, emplaçada a l'esplanada agrícola que es troba a llevant del terme municipal i que es coneix amb el nom de El Pla. Més o menys en desús des de fa anys, la casa ha conservat molt bé la tipologia i les característiques constructives tradicionals. Consta d'un cos residencial de planta quadrada (amb planta baixa més uns pis) i té diversos cossos adossats a tres bandes: a llevant una construcció que correspon a un habitatge secundari, a ponent i a tramuntana coberts que eixamplen de manera considerable la superfície construïda, incloent-hi el que sembla una torre defensiva que està situada al nord-oest. Així mateix, uns metres a llevant s'ha conservat una interessant era enrajolada.

El cos residencial principal presenta unes característiques constructives força homogènies, amb una estructura en tres crugies que possiblement es va consolidar als segles XVI-XVII. La façana principal, encarada vers migdia, s'ordena en base a tres eixos d'obertures, amb el portal adovellat al centre. Ja a principis del segle XX les tres obertures superiors es van reformar per convertir-les en finestres neogòtics. Són coronades amb arcs conopials decorats amb traceries i, a les impostes, presenten sengles mascarons esculpits amb les cares enfrontades d'un home i una dona. Trobem exemples molt semblants d'aquest tipus de finestres en diverses masies de la rodalia: a can Magarola i can Vilardebò (Lliçà de Vall), a la Marineta (Parets del Vallès), can Nualart de la Garriga i can Canyelles (Sant Fost de Campcentelles). Concretament les finestres de la Marineta sabem que es van fer en una restauració del 1923. A la façana hi ha també un rellotge de sol de forma circular. El parament és fet de maçoneria i conserva l'arrebossat tradicional, pintat de blanc.

És interessant també el cos adossat a llevant i transformat en un habitatge independent. Es caracteritza per un porxo avançat suportat per una gran columna de pedra i maons. Unes escales adossades a la façana donen pas a un espai obert per on s'accedeix a l'interior d'aquest habitatge. En la façana oriental les finestres són emmarcades amb maó, i probablement corresponen ja al segle XIX.

Adossat a ponent hi ha un cobert força ample, de dues crugies, que probablement correspon a corts o cavallerisses. El mur lateral és reforçat amb cinc contraforts. També crida l'atenció la torre de tres pisos que s'aixeca a l'angle nord-oest. És feta amb el paredat típic de la zona i reforçada amb pedres cantoneres. En diferents punts presenta refeccions de maó, i ha estat sobrealçada amb una coberta a un sol vessant. Pels seus murs compactes i sense obertures, i per l'alçada de la construcció, no es pot descartar que es tracti d'una torre de caràcter defensiu, tal vegada dels segles XVII-XVIII.

Observacions:

Dades documentals facilitades per l'Arxiu Municipal i pel Centre d'Estudis i Recerca de Lliçà de Vall (CER).

Història

És probable que aquest mas sigui d'origen medieval, però la referència més antiga que en coneixem és el fogatge de 1515, on apareix com a Mollet. En el fogatge de 1553 la casa apareix a nom de Pere Nadal, àlies Mollet. A partir d'aleshores la família Nadal va habitar la casa, i així consta encara en diversos documents del segle XVII. Tanmateix, entorn a l'any 1600 consten com a propietaris la família Barbany, i la seva finca

comprenia una extensió de més de 400 quarteres que ocupaven terrenys a banda i banda del riu, incloent-hi l'indret on avui hi ha el barri de Les Casetes. Com altres del terme, aquesta casa estava subjecta a un cens anual que havia de pagar al monestir de cartoixans de Montalegre; en aquest cas era de 32 duros. Per disposició testamentària, la família Barbany no podia vendre la finca, que s'havia de passar d'hereu a hereu sempre que hi hagués descendència directa.

Al segle XVIII la casa continuava habitada pels Nadal. Ja a principis del segle XIX, en l'Apeo o registre municipal de finques de l'any 1818 la casa consta a nom de Josep Nadal. Can Nadal es compta entre els impulsors de l'anomenada Mina dels Set Socis, que anteriorment era anomenada Mina de can Nadal. Aquesta mina ja existia al segle XVIII i el 4 de setembre de 1805 es constituí una societat que va donar-li un nou impuls. Era anomenada dels Set Socis perquè els promotors eren set propietaris de Lliçà de Vall i de Parets (CARRERAS et al., 1999: 120). Concretament, can Nadal, can Gurri i can Coll (de Lliçà de Vall), i la Marineta, can Guasch, can Romeu, can Pla (de Parets del Vallès). A finals del segle XVIII o principis del XIX es va formar el barri anomenat Les Casetes, que fou l'embrió del nucli antic del poble, i sembla que algunes d'aquestes primeres cases es van aixecar en terres que eren propietat de can Nadal.

Can Nadal fou una de les heretats importants de Lliçà de Vall, i encara devia conservar un estatus social rellevant al tombant de segle XX, quan es va embellir la façana dotant-la d'unes finestres neogòtiques que li donen un aire senyorial. Tanmateix, una mica després va iniciar la seva decadència a causa de la mort del cap de família, que va deixar vídua amb tres fills petits. Llavors es decidí posar masovers a la masia i arrendar alguns terrenys. L'any 1912 entraren com a masovers en Jaume Ramon Villà i Matilde Collderam i Brunés, després d'haver-se casat. S'hi van estar fins el 1958. Tanmateix, a partir de 1931 es van anar venent progressivament les terres de l'heretat perquè alguns pagesos s'hi construïssin la seva caseta. Així va néixer el barri del Pla, situat a l'esplanada agrícola que es troba a l'est de la masia.

Finalment, l'any 1958 tota la finca de can Nadal es va vendre a l'Obra Tutelar Agrària (OTA). És una fundació privada creada l'any 1928 a Lliçà de Vall pel polític i advocat especialitzat en temes penitenciaris i de joventut Ramon Albó i Martí. En l'actualitat aquesta fundació continua treballant amb programes socioeducatius per adolescents i joves en risc d'exclusió social. A més de can Nadal, l'OTA és propietària també de les masies de Les Torres i Bella Plana, però a la masia can Nadal no hi ha implantada cap activitat.

Fins el 2005 Can Nadal tenia un seguit de construccions addicionals que formaven un barri o pati tancat al sud, prop del torrent del Ràdium. Aquest barri incloïa un habitatge més petit, probablement la masoveria, una bassa i altres dependències. L'ampliació del polígon industrial va comportar que s'enderroquessin aquestes construccions i que es canalitzés el torrent.

Bibliografia

BUSTO VEIGA, Anna M. (2017). *Els nostres records. A l'Arxiu Municipal de Lliçà de Vall*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 30-32.

CARRERAS FONT, Núria et al. (1999). *Lliçà de Vall, 1.000 anys d'història*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 42, 124-125.

GARCIA-PEY, Enric (1999). *Lliçà d'Avall/de Vall. Recull onomàstic*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 154-156.

GARRIGA, Joan (1991). *De Licano Subteriore a Lliçà d'Avall/de Vall*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 92-93.

